

หัวข้อการวิจัย การจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน บนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เดชวิทย์ นิลวรรณ

 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธวัชชัย บุญมี

 อาจารย์ศุภฤกษ์ ธาราพิทักษ์วงศ์

 อาจารย์สุลักษณ์ อ้วนสอาด

 อาจารย์พุทธมนต์ สุวรรณอาษา

 อาจารย์เต็มพันธ์ บุญมาประเสริฐ

สังกัด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ปี พ.ศ. 2553

บทนำ

 การศึกษาการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน บนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาความต้องการ รูปแบบ และศักยภาพของกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ใช้การจัดการความรู้เป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจชุมชน และพัฒนารูปแบบการบริหารงานเชิงธุรกิจให้แก่กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ซึ่งแผนงานการวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม การตลาด การผลิต การเงินบัญชี และการสื่อสารการตลาด โดยมีการดำเนินการจัดเวทีชาวบ้าน สัมภาษณ์ ประชุมกลุ่มย่อย การให้ความรู้ในลักษณะต่าง ๆ การเขียนผังความคิด การสำรวจผู้บริโภค กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และการใช้แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณมาวิเคราะห์และประมวลผล สำหรับข้อมูลที่เป็นเชิงคุณภาพ นำมาวิเคราะห์และเขียนบรรยายให้เห็นความเชื่อมโยงของประเด็นต่าง ๆ สามารถสรุปผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

(4)



สภาพปัญหาของกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พบปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารงาน หน้าทำงาน และความรู้เข้าใจในการบริหารงานเชิงธุรกิจยังไม่ชัดเจน ด้านการตลาดพบปัญหาเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ ราคา และช่องทางการจัดจำหน่าย ที่ยังไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย ด้านการผลิตพบปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการผลิต แรงงาน วัตถุดิบ อุปกรณ์การทำงาน กระบวนการผลิต สถานที่ การขนส่ง และคุณภาพของตัวผลิตภัณฑ์ ด้านการเงินบัญชีพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนและกระบวนการในการลงบันทึกรายการทางการเงินยังจัดทำได้ไม่ครบถ้วน และการสื่อสารการตลาดยังไม่มี การดำเนินการ โดยทางกลุ่มมีความต้องการความรู้และการพัฒนาทักษะเพิ่มเติมในเรื่องที่เป็นปัญหาทั้ง 4 ด้าน ในส่วนของรูปแบบการดำเนินงานของกลุ่ม กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงมีโครงสร้างการบริหารตามหน้าที่ มีการบริหารในลักษณะแบบเป็นกันเอง มีการผลิตตามคำสั่งซื้อจากพ่อค้าคนกลาง การผลิตใช้เทคนิคการตัดเย็บแบบพื้นฐาน อย่างไรก็ตามกลุ่มมีศักยภาพในเรื่องของความสามัคคี มีความตั้งใจในการพัฒนา มีพื้นฐานความรู้ในการตัดเย็บที่ดี และมีช่องทางการตลาดของตนเอง



การพัฒนา กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ทีมวิจัยได้แบ่งการพัฒนาโดยการจัดการความรู้ ออกเป็น 5 ด้าน เพื่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการในเชิงธุรกิจ โดยในด้านการบริหารจัดการ กลุ่มมีการพัฒนาด้านโครงสร้างการบริหารที่มีความชัดเจน มีคำบรรยายลักษณะงาน มีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ด้านการตลาดมีการพัฒนาความรู้ในการวางแผน การตลาดอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนด STP และการวางกลยุทธ์ทาง ตลาดที่ตรงกลุ่มเป้าหมาย จนสามารถพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายได้เพิ่มมากขึ้น ด้านการผลิตมีการ พัฒนาการจัดการผลิตในเชิงระบบที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลิตภัณฑ์ มากขึ้น เกิดการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ได้หลากหลาย ด้านการเงินบัญชีมีการพัฒนาสมุด บัญชีและระบบบัญชีที่สามารถตรวจสอบได้ และด้านการสื่อสารการตลาดมีการพัฒนาสื่อทางการตลาด ที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เช่น การบรรจุหีบห่อ แผ่นพับ นามบัตร ฉลากผลิตภัณฑ์ วิดีทัศน์ สมุดรายการสินค้า และป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์

จากการพัฒนาทำให้กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงมีรูปแบบในการดำเนินงานเชิงธุรกิจ ครบทุก หน้าที่ทางด้านธุรกิจ ได้แก่ การบริหารจัดการ การตลาด การผลิต และการเงินบัญชี ทำให้กลุ่มมีการ บริหารงานด้วยหลักเหตุผล มีความรอบรู้ทางการตลาด มีความรอบคอบในการผลิต และเกิด ความระมัดระวังในการใช้จ่ายเงิน จนกลุ่มสามารถจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงได้เป็น ผลสำเร็จ แสดงถึงศักยภาพและความสามารถของชุมชน ในการพัฒนาการดำเนินงานธุรกิจชุมชนให้เกิด ความยั่งยืน ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีสำหรับธุรกิจชุมชน บนหลักความพอประมาณ ตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง



ระเบียบวิธีวิจัย

ในชุดโครงการวิจัยการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน บนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ต.สง่าบ้าน อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ นี้ได้มีการแบ่งเป็นโครงการย่อยออกทั้งหมด 5 โครงการย่อย ได้แก่

- 1) การจัดการความรู้ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ต.สง่าบ้าน อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่
- 2) การจัดการความรู้ การบริหารการผลิตแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาธุรกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ต.สง่าบ้าน อ.ดอยสะเก็ด จ. เชียงใหม่
- 3) การจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการบัญชีและการเงินแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ต.สง่าบ้าน อ.ดอยสะเก็ด จ. เชียงใหม่
- 4) การจัดการความรู้ การพัฒนาศักยภาพการบริหารการตลาดแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ต.สง่าบ้าน อ.ดอยสะเก็ด จ. เชียงใหม่
- 5) การจัดการความรู้ ด้านการสื่อสารการตลาดแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ต.สง่าบ้าน อ.ดอยสะเก็ด จ. เชียงใหม่

โดยแต่ละโครงการวิจัยย่อยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายตามเทคนิควิธีและวัตถุประสงค์ในแต่ละโครงการย่อย ได้แก่ กลุ่มสตรีบ้านดอกแดง คนในชุมชนบ้านดอกแดง และกลุ่มเป้าหมายในการผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ในการสำรวจข้อมูลและการให้ข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ เช่น การตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การฝึกปฏิบัติ และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น

ผลการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ทีมวิจัยมีเป้าหมายของการวิจัย โดยผ่านกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่สมาชิกกลุ่มตัดเย็บในหมู่บ้านให้เป็นธุรกิจชุมชนที่ยั่งยืน อันจะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามารถสรุปผลสำเร็จของโครงการวิจัยได้ ดังนี้

1. ด้านองค์ความรู้

1.1 การวิจัยมีการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลและสำรวจบริบท รวมทั้งศักยภาพชุมชนในการดำเนินธุรกิจชุมชน ของกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในการดำเนินธุรกิจชุมชน เป็นไปตามเป้าหมายในระดับ P (preliminary results)

1.2 การวิจัยมีการเก็บข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ ของกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง สามารถนำมาสรุปปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการเงินบัญชี ด้านการตลาด และด้านการสื่อสารการตลาด ทำให้เห็นถึงเป้าหมายในการพัฒนาได้อย่างชัดเจน เป็นไปตามเป้าหมายในระดับ P (preliminary results)

1.3 จากการจัดการความรู้ของทีมวิจัย ทำให้กลุ่มตัดเย็บมีแผนการตลาดที่ตรงกลุ่มเป้าหมายและเป็นแบบอย่างได้ จากการที่ทีมวิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริโภคและการทดสอบตลาด ทีมวิจัยได้นำข้อมูลความต้องการของผู้บริโภคที่ได้มาประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยให้กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงร่วมกำหนดโครงการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้ตรงกับความต้องการของตลาดทั้งในช่องทางเดิมและช่องทางใหม่ รวมทั้งอบรมด้านการวางแผนการตลาด ซึ่งสามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้เป็นเอกลักษณ์และสามารถขยายตลาดได้เพิ่มมากขึ้น ผลที่ได้รับเป็นไปตามเป้าหมาย คือ อยู่ในระดับผลสำเร็จกึ่งกลาง (intermediate results)

1.4 จากผลการดำเนินการวิจัย กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ได้มีพัฒนาการในการรวมกลุ่มกันที่เหนียวแน่นมากขึ้น จนสามารถพัฒนากลุ่มให้สามารถจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงได้ ทำให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ ผลที่ได้รับเกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ อยู่ในระดับผลสำเร็จกึ่งกลาง (intermediate results)

2.ด้านการพัฒนา

2.1 มีการพัฒนา มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ทำให้ทราบความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินงาน และสายการบังคับบัญชา ตลอดจนมีการจัดทำบรรยายลักษณะงานที่เหมาะสมกับกลุ่ม เกิดการการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี เป็นไปตามเป้าหมายในระดับ P (preliminary results)

2.2 กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงสามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงและยังสามารถพัฒนาความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานที่เหมาะสมกับตลาดในแต่ละระดับ และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้

2.3 กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงได้รับการพัฒนาวิธีการในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและการจัดทำบัญชีของกลุ่มที่ถูกต้อง มีระบบบัญชีและการบริหารการเงินของกลุ่ม ซึ่งเป็นระบบที่มีความ

โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม ผลที่ได้รับเกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ อยู่ในระดับผลสำเร็จกึ่งกลาง (intermediate results)

2.4 กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงมีการพัฒนาสื่อการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยและทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ผลผลิตสื่อที่เหมาะสมต่อศักยภาพของกลุ่มและสภาพของตลาดเป้าหมาย ทั้งสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ (ได้แก่ โบชัวร์ นามบัตร แคตตาล็อก ป้ายไวนิล) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ได้แก่ VCD Presentation) และสื่อที่เป็นบุคคล (ได้แก่ พนักงานขายซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง) ผลที่ได้รับเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ อยู่ในระดับผลสำเร็จกึ่งกลาง (intermediate results)



2.5 จากการวิจัยและการให้ความรู้แก่กลุ่มสมาชิกกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ทำให้สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบของธุรกิจชุมชน จนเกิดการรวมกลุ่มเพื่อเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ ซึ่งกลุ่มสามารถระดมทุนจากผลกำไรที่ได้รับจากการดำเนินงานของกลุ่ม จนกลุ่มสามารถจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง เพื่อเป็นศูนย์รวมในการดำเนินการตัดเย็บและศูนย์แสดงสินค้ารวมถึงเป็นสถานที่ดูงาน สำหรับชุมชนใกล้เคียงและกลุ่มวิสาหกิจที่สนใจ เพื่อศึกษาระบบการดำเนินธุรกิจชุมชนของกลุ่มต่อไป ผลที่ได้รับเกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ ผลที่ได้อยู่ในระดับ G (goal results)

ภาพกิจกรรม



ป้ายศูนย์เรียนรู้กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง



หัวหน้าทีมวิจัยและหัวหน้ากลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงกล่าวรายงาน
ความเป็นมาของศูนย์เรียนรู้กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง



กิจกรรมโครงการเวทีชาวบ้านด้านบัญชีการเงินครัวเรือน

บรรณานุกรม

Topic	Knowledge Management for Developing Community Business Based-on Concept of Sufficiency Economy of Ban Dok Dang Sewing Group, Sa-ngaban Sub-District, Doi Saket, Chiangmai.
Authors	Asst. Prof. Dejawit Nilwan, Asst. Prof. Tawatchai Boonmee, Ajarn Suparuek Tharapitakwong, Ajarn Suwaluck Auansa-ard, Ajarn Puutamom Suwunna-ard and Ajarn Termpan Boonmaprasert.
Faculty	Management Science, Chiang Mai Rajabhat University
Year	2010

Abstract

The purpose of this research titled “Knowledge Management for Developing Community Business Based-on Concept of Sufficiency Economy of Ban Dok Dang Sewing Group, Sa-ngaban Sub-District, Doi Saket, Chiangmai” was to study the problems needs, patterns and potentials of Ban Dok Dang Sewing Group by using the knowledge management to develop the community business and the pattern of business management for Ban Dok Dang Sewing Group. This study was a participatory action research which consisted of group management, marketing, production, finance & accounting and marketing communication. The data were collected through villagers’ forums, interviews, small-group discussion, giving various types of lessons, writing mind mapping, consumer surveys, group activities and questionnaires. The quantitative data were analyzed and processed. The qualitative data were analyzed and described in order to show the relationships of each matter. The findings could be summarized as follows:

According to the group management, it was found that the structure of management, job descriptions and knowledge about business management were not clear. Related to the marketing, it showed that products, prices and channels of distribution did not meet the target groups. Regarding the production, it revealed the problems about production effectiveness, labors, raw materials, equipments, production process, manufacturing sites, transportation and quality of products. Concerning finance & accounting, it showed the problems of fund allocation, process of recording financial transaction which was not complete. Related to marketing

communication, nothing has been implemented. The group needed more skills and knowledge concerning the 4 aspects of the mentioned problems. Regarding the features of group performance, the group worked based on the structure of functional management in a friendly manner. They produced goods according the middle-men's orders by using basic sewing techniques. However, they had potentials in terms of unity, needs to be developed, having good basic of sewing as well as their own marketing channels.

Regarding the development of Ban Dok Dang Sewing Group, the researcher team developed the group through knowledge management divided in 5 aspects in order to improve the pattern of business management. In terms of the management, the team has developed a clear management structure, job descriptions, a better understanding of the techniques of participatory management. According to the marketing development, the knowledge of marketing planning was improved systematically starting from the environment analysis, STP determination, marketing strategy focusing on target groups and an increase of distribution channels. Regarding the production, the team has improved the production management system in terms of the relationship among input, process and products. Various product designs and new products have been developed. According to financial accounting, the accounting books have been improved. The accounting system could be audited. Related to the marketing communication, the marketing media have been developed in order to reach much more target groups, packaging, brochures, business cards, labels, videos, catalogs, advertising and public relation signs.

According to the mentioned development, Ban Dok Dang Sewing Group has been developed in all business functions including management, marketing and financial accounting. The group has managed their business logically by using marketing knowledge. They have manufactured products more cautiously. Moreover, they have been more careful in spending money. Therefore, they have succeeded in establishing their own learning center. That showed their potentials as well as their capacity in developing community business to be sustainable. Besides, that has been a good defense for community business based on the principal of modesty concerning sufficiency economy philosophy.